

Samverkan som ett sätt att förstå lömska problem

Joakim Frögren

Institutionen för hälsovetenskaper, Lunds universitet

2021-09-09

Lömska problem?

- Motsvarar engelskans *Wicked problems*
- Alternativ: *vilda, elaka, stygga* problem
- Motsatsen till *tama* problem

Wicked problem. Rittel & Webber (1973)

Avgående tåg - Train departures

Tid	Till	Ny tid	Spår	Anmärkning	Tågnummer
08:52	Falkenberg Varberg Göteborg	10:05	2	Olycka	1014
09:52	Falkenberg Varberg Göteborg	10:50	2	Prel. tid	1020
10:12	Malmö Cph Airport Köpenhamn H	10:31	3	Prel. tid	1051
10:51	Göteborg	11:45	2	Prel. tid	484
10:52	Falkenberg Varberg Göteborg		1	Öresundståg	1026
11:10	Helsingborg Lund Malmö		3	SJ Snabbtåg	485
11:12	Malmö Cph Airport Köpenhamn H		4	Öresundståg	1057
11:52	Falkenberg Varberg Göteborg		2	Öresundståg	1032
12:10	Smålandsstenar Värnamo Nässjö		1	Krosatågen	7634
12:12	Malmö Cph Airport Köpenhamn H		3	Öresundståg	1063
12:25	Göteborg		2	SJ Snabbtåg	486
12:52	Falkenberg Varberg Göteborg		2	Öresundståg	1038
13:12	Malmö Cph Airport Köpenhamn H		3	Öresundståg	1069

trafikverket.se

NEC

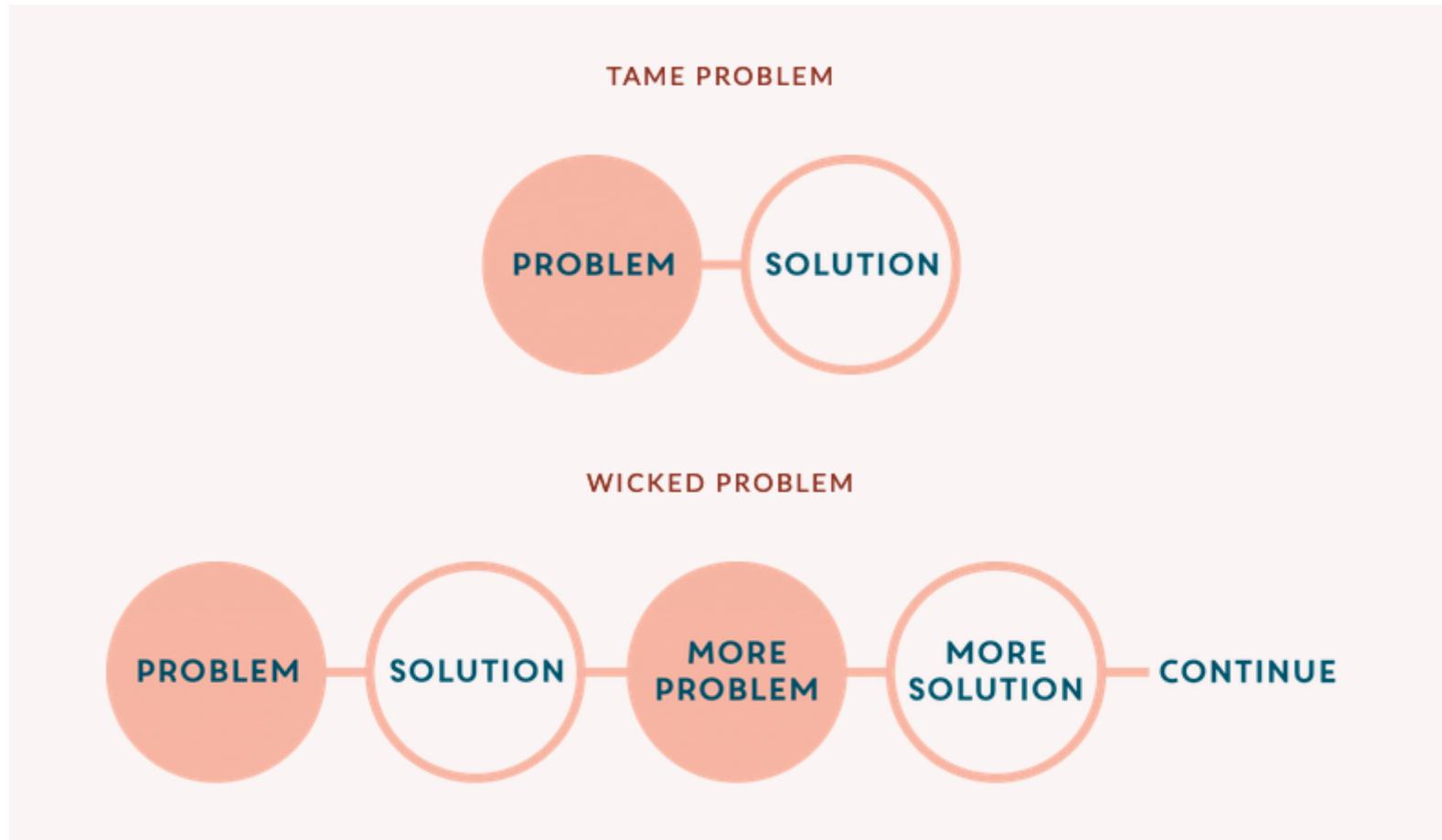

Tama problem

Tama vs. lömska problem

Article

Understanding the Wicked Problem of Providing Accessible Housing for the Ageing Population in Sweden

Oskar Jonsson ^{1,*}, Joakim Frögren ¹, Maria Haak ^{1,2}, Björn Slaug ¹ and Susanne Iwarsson ¹

¹ Department of Health Sciences, Lund University, SE-221 00 Lund, Sweden; joakim.frogren@med.lu.se (J.F.); maria.haak@hkr.se (M.H.); bjorn.slaug@med.lu.se (B.S.); susanne.iwarsson@med.lu.se (S.I.)

² Department of Nursing and Integrated Health Sciences, Kristianstad University, SE-291 88 Kristianstad, Sweden

* Correspondence: oskar.jonsson@med.lu.se; Tel.: +46-46-222-19-96

Abstract: While accessible housing is known as important to promote healthy ageing, the societal issue of providing accessible housing for the ageing population bears the characteristics of a “wicked problem”. The aim of this study was to gain a better understanding of crucial variables for decision-making about the provision of accessible housing for the ageing population in Sweden. Materials used

Att förstå det lömska problemet att tillhandahålla tillgängliga bostäder för den åldrande befolkningen i Sverige

Oskar Jonsson ^{1,*}, Joakim Frögren ¹, Maria Haak ^{1,2}, Björn Slaug ¹ and Susanne Iwarsson ¹

¹ Department of Health Sciences, Lund University, SE-221 00 Lund, Sweden; joakim.frogren@med.lu.se (J.F.); maria.haak@hkr.se (M.H.); bjorn.slaug@med.lu.se (B.S.); susanne.iwarsson@med.lu.se (S.I.)

² Department of Nursing and Integrated Health Sciences, Kristianstad University, SE-291 88 Kristianstad, Sweden

* Correspondence: oskar.jonsson@med.lu.se; Tel.: +46-46-222-19-96

Abstract: While accessible housing is known as important to promote healthy ageing, the societal issue of providing accessible housing for the ageing population bears the characteristics of a “wicked problem”. The aim of this study was to gain a better understanding of crucial variables for decision-making about the provision of accessible housing for the ageing population in Sweden. Materials used

Definition av lömskt problem (Rittel & Webber, 1973)

1. Det finns ingen definitiv problemformulering.
2. Det finns ingen stoppregel.
3. Lösningarna är inte sanna-falska, utan bra-dåliga.
4. Det finns inget omedelbart och inget ultimatum test av en lösning.
5. Varje försök till lösning är en unik åtgärd; eftersom möjlighet saknas att lära sig genom trial-and-error har varje försök stor inverkan.
6. En uttömmande uppsättning potentiella lösningar eller åtgärder saknas
7. Varje lömskt problem är i huvudsak unikt.
8. Varje lömskt problem kan anses vara ett symptom på ett annat problem.
9. Diskrepansen i synen på lömska problem kan ha många orsaker. Valet av förklaring avgör typen av problemlösning.
10. Planeraren har ingen rätt att ha fel.

Hur såg samverkan i studien ut?

- Tre forskningscirkel-tillfällen à 3 timmar
- Tolv personer deltog, representerande:
 - Seniorer
 - Kommunala fastighetsbolag
 - Bostadsanpassning
 - Hjälpmedelsförskrivning
 - Arkitekter
 - Hälso- och sjukvården
 - Affärsutvecklare
 - Forskare

Problemet belyst ur fem dimensioner

- Biofysisk
- Socioekonomisk
- Etisk
- Estetisk
- Empatisk

Biofysisk

- Olika åsikter om innebörd och definition av bostadstillgänglighet råder
- Systematiska inventeringar är motiverade men måste vara omfattande
- Bevis och övertygande argument för bostadstillgänglighet är viktiga men saknas

Socioekonomisk

- Policies kring rätten att åldras i sin hemmiljö betydande för beslutsfattande
- Organisation och fördelning av resurser leder till "silotänkande"
- Varierande metoder och konkurrerande prioriteringar bland aktörerna
- Avsaknad av tydliga riktlinjer och mål för tillgänglighet

Etisk

- Balans mellan individuell valfrihet och samhällelig solidaritet
- Bostadsbolagens har tvetydigt socialt ansvar
- Balans mellan bostadstillgänglighet och prisvärdhet

Estetisk

- Åtgärder med avsikt att tillhandahålla tillgängligt boende kan äventyra attraktivitet

Empatisk

- Brist på empati leder till bristande förståelse för andras situationer och perspektiv

Några tankar utifrån studien

- Lömska problem kan inte kan förstås fullständigt
- Lömska problem kan inte ges en fullödig lösning
- Men... samverkansforskning med adekvata aktörer kan nysta upp problematiken och belysa många aspekter
- ...och därmed minska risken för att något väsentligt ignoreras i arbetet mot en lösning.

Tack för uppmärksamheten!

joakim.frogren@med.lu.se

LUND
UNIVERSITET

CASE

CENTRE FOR AGEING AND
SUPPORTIVE ENVIRONMENTS